

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' בשילה י"ב שבט תשפ"ג

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס' 701

פנינים וקריים

וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים, ויקח משה את עצמות יוסף עמו (יג, יח) איתא בילקוט: חכם לב יקח מצוות זה משה שבשעה שכל ישראל עסקו בבזיה עסק משה רבינו בעצמות יוסף, וצ"ב למה נקרא חכם לב הלא לכאורה מתאים יותר להקרא חסיד או צדיק וכד', ויש לומר שסוחר שהוא חכם וממולח כאשר מציעים לו סחורה לקנות אינו מתפעל מהחיצוניות ומהיופי המסנוור אלא מתענין בערך הסגולתי והשמושי, כן היה משה שהבחין בערך הסגולתי והמסחר הגדול בעניני המצוה, וד"ל. (תורת הפרשה)

וישם את הים לחרבה ויבקעו המים (יד, כא) אמר הבעש"ט הנם הגדול שבנסים כי עוד מקדם בראשית בריאת העולם התנה הקב"ה עם הים שייכרא רק על מנת שייבקע בשעה שבני ישראל יצאו ממצרים ואז יבקעו מימי ים סוף. (שבחו אהובים)

ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם (יד, כב) להלן בפסוק כט כתוב ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חמה מימינם ומשמאלם, ביאור השוני דהנה בבני ישראל יש שני סוגים צדיקים מאמינים בה' בעלי בטחון הם הלכו תיכף לים עד כי באו מים עד נפש אז המים נהיה להם חומה, אבל אותם שלא היו מאמינים כל כך וחיכו עד שראו בעיניהם היבשה להם כתוב שהלכו ביבשה בתוך הים ולהם היה המים ולחמה מלשון חמה כלומר שהיה קטרוג מה נשתנו אלו מאלו. (קול אליהו)

ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים (יד, כט) בני אדם מתפעלים רק כאשר רואים נסים גלויים ואינם מבינים כי הטבע עצמו אינו אלא נס גדול, זהו שאמרה תורה ובני ישראל כשראו נס גדול וגלוי שהלכו בים כמו על היבשה באו לכלל הכרה שאפילו כשהולכים על היבשה המוצקה הרי זה נס נפלא כאלו הולכים על הים. (רבי אלימלך מלינסק זיע"א)

וירא ישראל את הים הגדולה אשר עשה ה' במצרים וייראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו (יד, לא) הנה ידוע שנצטוונו בתורה על זכירת יציאת מצרים בכל יום ובכל המועדים, ומעם שנצטוו כ"כ על ענין זה שעל ידה נתחזק האמונה בה' ובאו לידי יראה ממנו, כדכתיב וירא ישראל את הים הגדולה אשר עשה ה' במצרים וייראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו. (שם עולם לחפץ חיים)

וישמע יתרו (יה, א) בשירת הים כתוב שמעו עמים שמעו עמים ירגזון (טו, יב) מכאן הכל שומעים אלא שלא כל האוזניים שוות ולא כל הלבבות שווים יש שהקול חודר באזנו ומתנגן על נימי לבו ככנור ויש שהקול תופף על אזנו ועד ליבו אינו מגיע, התורה מעידה על יתרו ששמע ידע והבין זכה לחסות תחת כנפי השכינה, ולא עוד אלא שזכה שפרשה גדולה בתורה פרשת יסוד הסנהדרין בישראל נקראת על שמו פרשת יתרו... (על התורה)

ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו (טו, כה) ענין גדול רצה הקב"ה ללמד את ישראל בפרשת מים המרים והוא שיקבלו המצוות והחוקים ללא שום הרהור וערעור כך אמר משה כשעומדים מול הנס בהשלכת העץ המר ונמתקים המים וראיתם שהקב"ה שליט בעולמו ועושה בו כרצונו אף אם אינם מובנים ואינם הגיוניים...

כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך (טו, כו) צריך להבין אם הפסוק מבטיח שכל המחלות אשר שמתו במצרים לא ישים עליהם, אם כן מדוע אמר כי אני ה' רופאך הרי אם אין מחלות אין צורך ברופא? מכאן ראינו שהרופא הגדול ביותר הוא זה שיודע למנוע את המחלה שלא תבוא.

(ויאמר אברהם)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשק שיחת א"ר הרא"ש זיע"א ז' כסליו תשל"ז

יט

עד עכשיו חיינו בטעויות, בשגיאות, שגיאות מי יבין. אך אם נתאחד ביחד, אז נהפוך ל"תוהו ובוהו", ואז יהיה "בראשית ברא אלוקים", במדת הדין, כבראשית הבריאה. הרחמים יהפך אז לדין, ולא יצטרכו כבר רחמים, כי ה' הוא השליט, כי ביה ה' צור עולמים. ומי עשה את כל זה והפך את הרחמים לדין, הצדיק אמת, הוא הפך את הה"א ליו"ד ה"א וא"ו ה"א. הוא השליט.

וזהו שנאמר "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו" (עובדי א, כא), ע"י שכל אחד ישפוט את עצמו והיתה לה' המלוכה (שם). מה זה "הר עשיו", זה ה"עשיו" של כל אחד בעצמו, וכשכל אחד יבטל את ה"עשיו" שלו אז יהיה "אחד" - "תוהו ובוהו", "ביום ההוא יהיה ה' אחד". ואז נזכה חזרה לבחינת "מה אנוש כי תזכרנו". ע"י מי, ע"י הצדיק שהפך "יאהדונה" ל"אידהנוי"ה.

ב'קדיש' אנו מבקשים "יתגדל ויתקדש שמיא רבא", על "יתגדל ויתקדש" כתוב "יאהדונה"י, ועל 'שמיא רבא' כתוב "אידהנוי"ה" (שעה"כ דף מא ט"ד), כי כשיהיה השם שלם - 'שמיא רבא' - אז יהיה "אידהנוי"ה", יהיה י-ה ביושר, כמו 'כי ביה ה' צור עולמים'. ואז יהיו כולם בביטול, בבחינת "לא כן משה עבדי". כולם יהיו בבחינה הזו. ואז יוכלו כולם להתאחד, כי לא יהיה שנאת חינוס, לא יהיה קנאה. כלום לא יהיה, יהיה רק אחד.

בזמן שהצדיקים המליכו את ה' בעולם הזה,

היה "כי ביה ה' צור עולמים" שלא ע"י בחירה. אבל כשמשחית יתגלה, המשיח והפרטי והכללי, יהיה "ביה ה' צור עולמים" ע"י בחירה. והם ימליכו את השי"ת באופן שיהיה ביטול הבחירה, והצדיק אמת הוא יהיה השליט.

כ

גם לעתיד לבוא הרבש"ע לא יתגלה רק כמה שהוא יתן להשיג ממנו. היות שאת מציאות הבורא אי אפשר אף פעם לדעת, רק במדה שהוא יתן. כשמשה רבינו ביקש להשיג את מציאות "הראני נא את כבודך" (שמות לג, יח), הוא נענה "כי לא יראני האדם וחיי" (שם כ), "ופני לא יראו" (שם כג), רק "ושכותי את כפיי" (שם כב) "וראית את אחוריי" (שם כג), ואז הוא הוא גילה את האין סוף. כשהצדיק אמת מגיע לאין סוף של הרבש"ע באמצעות האין סוף שלו, ע"י "יגעתי באנחתי", אז הוא נהיה בחזרה "כגמול עלי אמו", ואז הקב"ה לוקח אותו תחת כנפיו - "ותחת כנפיו תחסה" (תהלים צא, ד), ואז חוזר הכל להיות 'אחד' - "אידהנוי"ה" - ע"י הצדיק אמת, והצדיק אמת הוא השליט. ואז מתבטלת מציאות הרחמים, ולא יהיה נהמא דכסופא, וכל אחד יזכה ל"כי ביה ה' צור עולמים".

אם רק יהיה אחדות בישראל - כל אחד ישיג, כי "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" (סנהדרין צ, ג), ובסוף כל אחד ישיג את "אידהנוי"ה", את הי-ה, ולא יהיה צריך אז להגיע לצדיק אמת שיהפך אלקים ליה, כי

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

אבל הרבש"ע, "ה' לא יעזבנו בידו" (שם לו, לג), הוא יאחד את כולנו, והוא יביא אותנו בחזרה לאחדות השלימות של לפני הבחירה. והצדיק אמת יזכה שהוא יהפך את "יאהדונה" שזה הגלות, שהיו"ד עומד אחרי הה"א, ואז יחזור היו"ד לעמוד לפני הה"א, שזה "אידהנוי"ה", שהאל"ף בראש, שהוא תחילת הבריאה. כי התורה מתחילה באל"ף [יבראשית ברא' זה לא ההתחלה של התורה, התורה מתחילה ב"אנכי ה' אלקיך", מעמד הר סיני, כל העולם נברא בשביל מעמד הר סיני], ובחזרה יהיה אל"ף בראש ע"י בחירה.

איך זה יכול להתחיל, כשיהיה יו"ד, כשתהיה התמעטות. כשהיו"ד, הצדיק אמת, יחזור להגיע לאל"ף, והוא מבוטל. מהו אל"ף, בחזרה להתחלת התורה. איך מגיעים להתחלת התורה, ע"י היו"ד של הצדיק אמת.

הרבש"ע ברא' כי ביה ה" שלא ע"י בחירה, ובזכות ההתמעטות הפך הצדיק אמת ל"אידהנוי"ה" עם בחירה. מי יהיה השופט כל הארץ - הצדיק אמת, שהוא היפך, ונהיה 'מה', ואין לו קיום, והוא המליך את הרבש"ע שהוא הצדיק. ואז הוא נהיה בחזרה אויס 'אדם', ונהיה בחזרה "תוהו ובוהו" - ביטול הבחירה. וזה הכל בגלל הצדיק אמת, שהוא היפך בחזרה, והוא זיכה את הרבש"ע שלא יהיה שכינתא בגלותא.

המשך יבוא אי"ה

כל אחד בעצמו יחיה עם י-ה, ואת זה רוצה הרבש"ע, שכל אחד יחיה עם י-ה.

לכן צריך שיהיה אחדות, ויתהפך מיה בלי בחירה ליה עם בחירה, ואז ישאר ה' אחד, עם הצדיק אמת. כי את הרבש"ע עצמו לא נוכל להשיג. השכינתא בגלותא זה רק כשהרבש"ע העמיד את עצמו בבחינת "בראשית ברא", הבריאה היא שכינתא בגלותא, אבל הרבש"ע הוא לא שכינתא בגלותא. מה הפשט 'שכינתא בגלותא', זוהי הירידה - "עמו אנכי בצרה" (תהלים צא, טו).

למה זה נקרא 'צרה', ירידה זה 'צרה'? הצרה היא רק מפני שהרבש"ע העמיד את עצמו בבחינת "מה אנוש כי תזכרנו", וזה הוא הגלות. והצדיק אמת יהפך את הבריאה בחזרה ל"יה ה' צור עולמים". הרבש"ע ברא את העולם בלי בחירה, ובא הצדיק ומאחד את זה ליה ה'.

ואם אנו נהיה באחדות, יהיה "ביה ה' צור עולמים" בזכות הצדיק אמת. והצדיק אמת יזכה אותנו שיהיה "ויקבץ נדחנו מארבע כנפות הארץ". "יכירו וידעו", שכל אחד יראה בלבו שהיה לו טעות, שהוא היה בדמיונות, שהמציאות שלו היא "דמיונו כאריה יכסוף לטרוף וככפיר יושב במסתרים" (שם יז, יב). ואז הוא יראה שכל העמל שהוא עמל בשביל עצמו היה "דמיונו כאריה יכסוף לטרוף". הוא חי בדמיון, ולכן היה "כאריה יכסוף לטרוף". הוא רצה להיות טורף, לשבור את הכל.

המשך פנינים יקרים

הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו (פז, ד) מי שכרא יום ברא פרנסתו (מכילתא) כל שער ושער הוא מעין בפני עצמו, הקב"ה מזמין לכל אחד פרנסתו והוא מעין בפני עצמו שיהיה שותה ממנו.
(מתוך מדרש תנחומא פר' תזריע)

ויקרא שם המקום מסה ומריבה על ריב בני ישראל ועל נסותם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו אם אין (יז, ז),
וסמוך ליה ויבא עמלק, מסמיכת הכתובים אנו למידים שהחטא של מריבה היה גם כן סיוע להביא עי"ז את עמלק עליהם, והוא הדין שאר עכו"ם רע ועל כן צריך האדם להשמר ממריבה מאד. (שמירת הלשון)

מלא העומר ממנו למשמרת לדורותיכם וכו' (פז, לב) ירמיהו הוציא להם צנצנת המן ואמר להם ראו בזה נתפרנסו אבותיכם, הרבה שלוחים יש לו למקום להכין מזון ליראיו...
(רש"י)

ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים (יז, ח) אין רפידים אלא שרפו ידיהם מן התורה ולפיכך עמלק בא עליהם
וכן אתה מוצא שאין השונא בא אלא על ידי רפיון מן התורה, שנאמר (דברי הימים ב, יב) ויהי כהכין מלכות רחבעם וכחזקתו עזב את תורת ה' וכו' תחילה נחלש האדם מעט מלימוד התורה, אזי עלול הוא בסופו של דבר לדרת עוד ועוד עד שיעזוב את התורה לגמרי. (שבחו אהובים)

וישמע יתרו שלשה פשעים ליתרו האחד לא הניח עבודה זרה שלא עבדה כנגדו אמר עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים, השני שהיה יועצו של פרעה יחד עם בלעם ואיוב כנגדו אמר ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה, השלישי ייסר את משה במשך עשר שנים (ראה תרגום יונתן בן עוזיאל שמות ב, כא) כנגדו אמר אני חתנך.
(ראש דוד להחיד"א)

ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל וכו' (יח, כא) יש לדקדק מדוע אמר אנשי חיל וכי למלחמה הוא צריך? בהקדים
רבותינו חכמי התורה שתורתם אומנותם מקיימים דרשת חז"ל פת במלח תאכל דומין לאנשי חיל - המצוי אצל אנשי חיל היוצאים למלחמה עומדים בסכנה ומתאפשר להם לאכול קמעה (בהשואה לשרים וכד'), יתרו יעץ למשה למנות דיינים הדומים לאנשי חיל שיגיעתם מרובה והנאתם מועטת הם המתאימים לדון את העם ולכוונם אל נכון.

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש (יט, ו) נראה להסביר כי הנה שבח האדם שבחר בו השי"ת יותר מן המלאך כי המלאך אין חדוש ופלא בקדושתו אך האדם הקרוץ מחומר ועם כל זה הוא קדוש זה באמת פלא, הענין יובן על פי משל לצורת עוף העשוי מעץ ואבן, כיון שנעשה בחכמה הערך השוויוני גדול מעוף הפורח מעשי שמים, הנמשל המלאך הרוחני אין פלא בקדושתו אך האדם בקדושתו הדומה למלאך הרי זה פלא וחיידוש שאינו מצוי.
(בן איש חי דרשות)

לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך וכו' (כ, ט) לא מצינו בתורה בשום מצוה שתזהיר בפרט אתה בנך בתך וגו' להודיעך העון של חילול שבת, וההוראה שבעה"ב יראה שלא יחולל שבת בביתו.

(בית ישראל לחפץ חיים)

וכל העם רואים את הקולות...ויאמר משה אל העם אל תיראו ובעבור תהיה יראתו על פניכם (כ, טו-יז) תשובת משה צריכה ביאור פתח בדברי הרגעה אל תיראו וסיים בעבור תהיה יראתו על פניהם, הסביר בעל קצות החושן על פי משל שהביא ספר חובות הלבבות אדם שמצאו אותו יושן במדבר שאלו אותו האינג' ירא מפני האריות? השיב בוש אני מן האלקים שיראני ירא מזולתו, על דרך זו אמר להם משה אל תיראו מן הקולות והלפידים עצמם הסיבה בעבור תהיה יראתו על פניכם, וכיצד לא תתביישו לירא משום דבר זולתו!?

(משולחן גבוה)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050
☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

